

men alt som Arbejdet skred frem, førtes han ud over Specialistens Grænser, i store Træk tegnede han Udviklingen og karakteriserede Belgiens ejendommelige cosmopolitiske Kultur. Tunge Oplevelser har givet Værkets sidste Del Myndighed og Varme; man mærker paa mange Maader, at det er en livserfaren Mand, der skriver, en klog og rummelig, uafhængig Mand, hvis eneste Maal er at forstaa Fortiden og gøre Rede for den Indsigt, han har vundet¹.

Histoire de Belgique var Pirennes Hovedværk, men han har haft meget andet Arbejde mellem Hænder — Udgiverarbejde (G. Espinas et H. Pirenne: *Recueil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre* [1906—1924]) — bibliografisk Arbejde (*Bibliographie de l'histoire de Belgique* [3. Udg. 1931]); — Afhandlinger, der var banebrydende første Forsøg som Studierne i 1890erne over de middelalderlige Byers Oprindelse i »Revue Historique« (jfr. den lille Bog, der samler mange Aars Arbejde: *Les villes du Moyen Age: essai d'histoire économique et sociale* 1927), eller dristige Theser som *Un contraste économique. Mérovingiens et Carolingiens* i *Revue belge de philologie et d'histoire* 1923. Til de to store Foretagender Halphen: *Peuples et civilisations* og G. Glotz: *Histoire générale* bidrog han med klare Oversigter, Forbilleder for Skitser af den Art: I faa Ord formaaede han at sige meget, fordi hans Viden var saa omfattende.

Pirenne, der i 1923 var Præsident paa Historikerkongressen i Bruxelles, de sejrende Magters Congres, stillede sig forrest i Rækken af de Historikere, der under Kohts Tilskyndelse og Virken forberedte Genoptagelsen af det internationale videnskabelige Samarbejde.

Ellen Jørgensen.

16. April 1935 døde Professor ved Sorbonne Gustave Glotz 73 Aar gammel. Gustave Glotz stammede fra Haguenau i Bas-Rhin (Alsace), var i mange Aar Gymnasielærer, bl. a. ved Lycée Louis-le-Grand, men samtidig Medarbejder ved Saglio's »Dictionnaire des antiquités grecques et romaines«. I 1904 blev han Doktor paa en Afhandling om Gudsdom i det antike Grækenland, *L'Ordeal dans la Grèce primitive*, og udsendte samme Aar sit andet større Arbejde, *La Solidarité de la famille dans le droit criminel en Grèce*, der skaffede ham Tilbud fra Collège de France om en Lærestol i græsk Ret. Glotz valgte at følge den Bane, der var afstukket med hans Disputats, og i 1907 blev han Professor i græsk Historie ved Sorbonne. I de følgende Aar skrev han en Mængde Afhand-

¹ Om Histoire de Belgique se *Historisk Tidsskrift* 9. R. V. 346—348, og 10. R. II. 714—716.

linger, Forarbejder til hans egentlige Hovedværker, der udkom i Tyverne. Især har han leveret talrige Bidrag til Tidsskriftet »La Revue des études grecques«, hvis Chefredaktør han var 1907—1920.

I 1920 kom *Le Travail dans la Grèce ancienne, Histoire économique de la Grèce* (i den af Renard redigerede populære Serie »Histoire universelle du travail«), et mønstergyldigt Værk for den økonomiske Historieskrivning, der tager Sigte ud over Fagmændenes Kreds, et i Ordets bedste Betydning populært Arbejde skrevet af en Videnskabsmand. Bogens Styrke er samtidig dens Svaghed: Skildringen underbygges ganske vist med en Mængde illustrerende Citater fra antike Forfattere, men oplysende Fodnoter mangler, og Læseren føres ikke ind i den videnskabelige Diskussion. I Serien »L'Évolution de l'Humanité« har Glotz skrevet *La Civilisation égéenne* (1923) og *La Cité grecque* (1928). I disse Værker forvalter Gustave Glotz Arven efter Fustel de Coulanges paa selvstændig Vis: »De menneskelige Samfund er ikke geometriske Figurer, men levende Organismer«. Glotz stod i Opposition til den Sparta- og Makedonerbeundring, som visse tyske Historikere giver Udtryk for. Det periklæiske Athen var for ham Toppunktet af græsk Kultur; her var i Virkeligheden de almindelige Menneskerettigheder blevet til. Gustave Glotz var Redaktør af den endnu ufuldendte »Histoire générale«, til hvilken han sammen med Robert Cohen skulde skrive Grækenlands Historie. Første Bind heraf kom i 1925, andet Bind i 1931, og inden Sygdommen lammede hans Arbejdskraft, naaede han i det væsentlige at fuldføre Manuskriptet til tredje Bind.

I Almindelighed kan siges, at Glotz's Bøger er let læselige med deres korte, klare Sætninger og levende, eksempelspækkede Stil. Deres Svaghed ligger i en undertiden vel vidt dreven Konstruktion, og denne specielt franske Egenskab er det, tyske Historikere især har kritiseret i Gustave Glotz's Produktion.

I Historikernes internationale Samarbejde har Gustave Glotz taget levende Del, fra første Færd repræsenteret Frankrig i Comité international des Sciences historiques og bl. a. været Formand for dennes Commission vedr. Undervisningen i Historie.

Axel Steensberg.

9.—12. August 1935 fandt i Stockholm det 6. nordiske Historikermøde Sted.

Dagen i Forvejen mødtes 60 Arkivmænd fra de nordiske Lande, samt Repræsentanter for de baltiske Staters Arkiver til den første